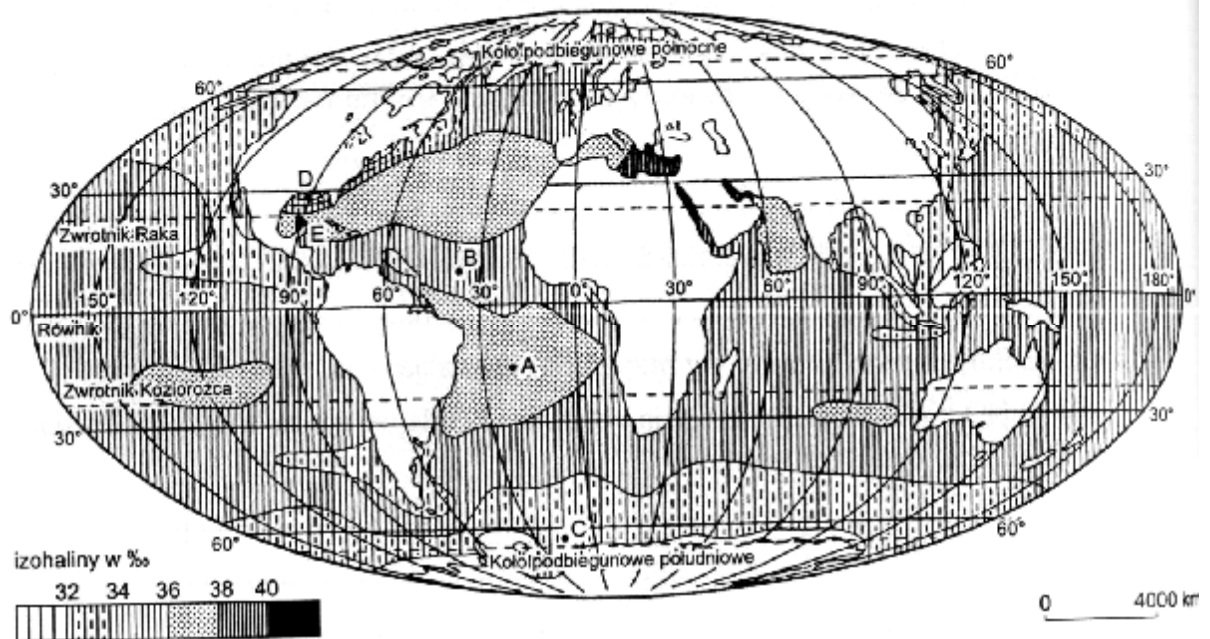

POPRAWA SPRAWDZIANU Z DZIAŁU: HYDROSFERA (poziom rozszerzony)

- Wyjaśnij pojęcia: retencja, kondensacja pary wodnej, transpiracja, parowanie, rzeka główna, dopływ, dział wodny, zlewisko, dorzecze, estuarium, reżim rzeczny, granica wiecznego śniegu, morze, zatoka, cieśnina, kanał, źródło, wywierzyisko, rzeka autochtoniczna, rzeka allochtoniczna
- Narysuj schemat obiegu wody w przyrodzie.
- Zaznacz na załączonej mapie morza wymienione poniżej a następnie uzupełnij tabelę przyporządkowując te morza do odpowiednich typów.
Morza: Sargassowe, Południowo-chińskie, Wschodniochińskie, Żółte, Japońskie, Ochockie, Łaptiewów, Barentsa, Białe, Norweskie, Bałtyckie, Irlandzkie, Karaibskie, Arabskie, Czerwone, Czarne, Azowskie, Marmara, Egejskie, Banda, Sulu, Jawajskie, Celebes, Koralowe, Tasmana

Morza otwarte	Morza przybrzeżne	Morza międzywyspowe	Morza wewnętrzne (śródlądowe)

- Znając przebieg umownych granic między oceanami przyporządkuj wszystkie morza wymienione w zadaniu 3 do zlewiska odpowiadających im oceanów
Zlewisko Oceanu Atlantyckiego:
Zlewisko Oceanu Spokojnego:
Zlewisko Oceanu Indyjskiego:
- Na mapie pokazano rozkład zasolenia na Oceanie Światowym

- dłaczego zasolenie w rejonach okołobiegunowych jest niskie (punkt C)
 - dłaczego zasolenie jest najwyższe w strefie międzyzwrotnikowej (punkt A)?
 - czym spowodowane jest niskie zasolenie wód Morza Karaibskiego i Zatoki Meksykańskiej (punkty D i E)
 - podaj nazwy dwóch akwenów morskich o największym zasoleniu:
- Około 71% powierzchni Ziemi stanowi Ocean Światowy. Wykonaj polecenie i określ, jakie typy mórz charakteryzują poniższe opisy:
 - – połączone jest szeroko z oceanem
 - – stanowi część oceanu, wyodrębnioną układem prądów morskich lub podwodnych wzniesień, grzbietów

- c) – jest zamknięte przez zwarty obszar lądów
- d) – ograniczone jest od otwartego oceanu wyspami
- e) – jest bardzo płytkie, z reguły o niewielkiej powierzchni

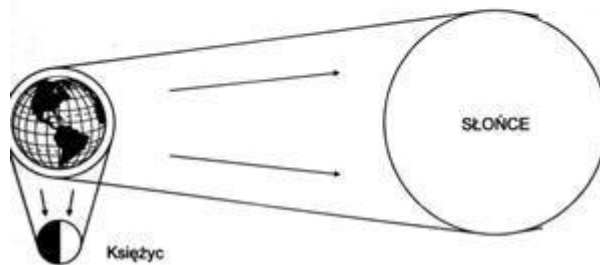
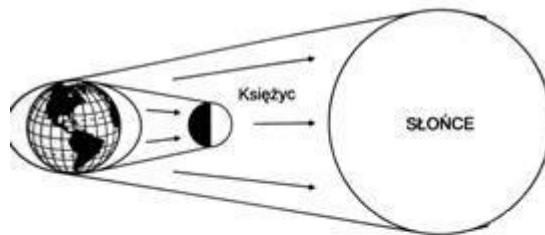
7. Ruch wirowy Ziemi, wiatry oraz grawitacja Słońca i Księżyca powodują stały ruch wód Oceanu Światowego. Wykonaj polecenia:

a) do podanych opisów dopisz odpowiadające im pojęcia:

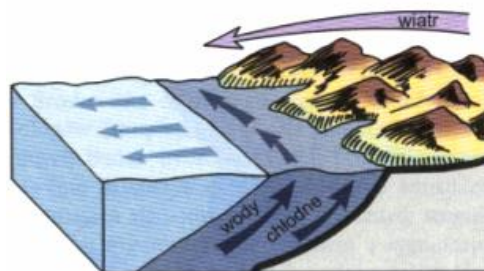
- stałe cofanie i przesuwanie do przodu wody szczególnie widoczne przy brzegach mórz:
- zniekształcona fala, uderzająca z wielką siłą o brzeg:
- wielka fala powstająca na środku oceanu na skutek gwałtownych ruchów skorupy ziemskiej:
- cykliczne, pionowe wahania poziomu wód morskich:
- fale stojące, wywołane np. gwałtowną zmianą ciśnienia atmosferycznego:

b) rysunki ilustrują warunki powstawania pływów morskich:

- zaznacz na rysunku pływy kwadrowe i syzygijne
- oceń, które z tych pływów osiągają większe wartości i wytłumacz tę prawidłowość

c) na podstawie rysunku wyjaśnij, na czym polega zjawisko prądu wznoszącego (tzw. upwelling)

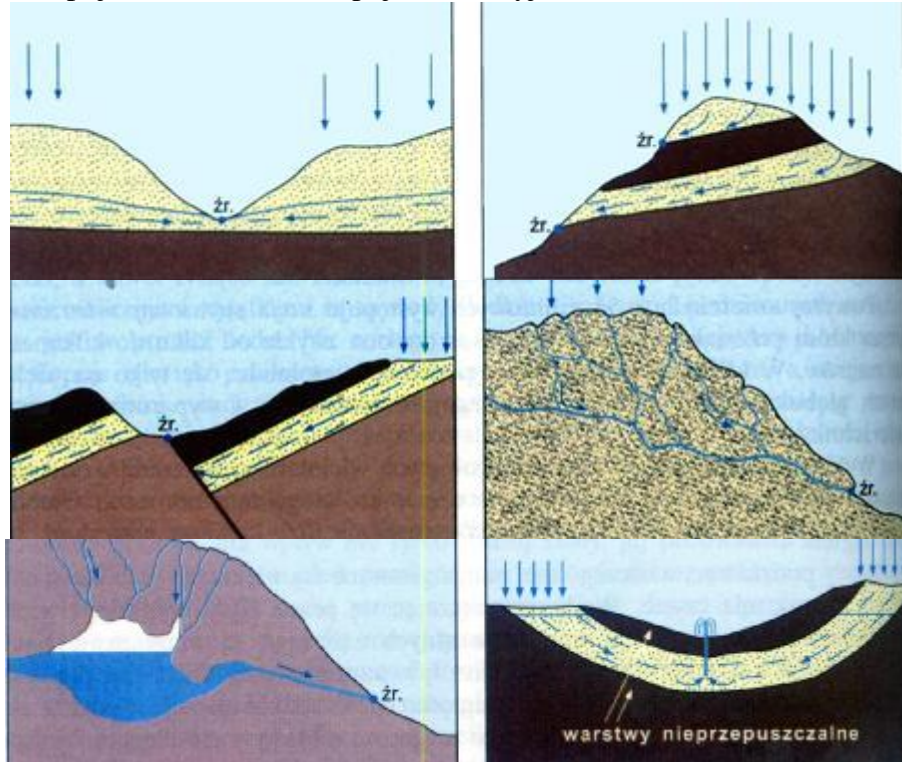

d) w jaki sposób Prąd Zatokowy wpływa na środowisko? Podaj cztery przykłady.

e) wyjaśnij, dlaczego w rejonach mieszania się ciepłych i zimnych prądów morskich znajdują się najbogatsze łowiska;

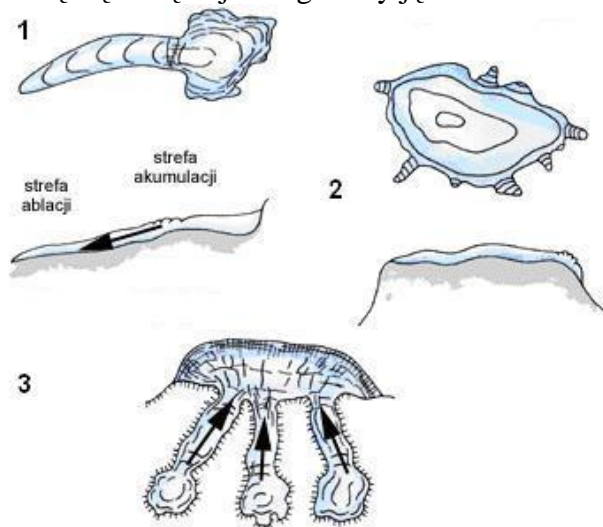
8. Rozpoznaj typy źródeł przedstawione na rysunkach. Określenia wybierz z poniżej podanych. Źródło: krasowe (wywierzysko), dolinne, warstwowe, zboczowe

wstępujące, zboczowe zstępujące, artezyjskie, szczelinowe, uskokowe

9. Rozpoznaj typ lodowca po opisie. Wymienionym lodowcom przyporządkuj charakterystyczny dla nich schemat. Jeżeli nie ma schematu danego lodowca narysuj go:

- Posiada jedno pole firnowe i jeden jezior
- Powstaje gdy granica wiecznego śniegu leży poniżej poziomu morza. Dzięki nim powstają góry lodowe
- Występuje w niskich szerokościach geograficznych i składa się tylko z pola firnowego
- Czasza lodowa, która tworzy się na przedpolu gór z łączenia się jeziorów wypływających z gór
- Posiada wiele pól firmowych, z których spływają jezory lodowcowe łączące się w jeden główny jezior

10. Do podanych przykładów jezior dopisz właściwy dla nich typ genetyczny. Typy wybierz spośród poniższych: pochodzenia kosmicznego, tektoniczne, tektoniczno-lodowcowe, reliktowe, wulkaniczne, starorzecze, przybrzeżne, eoliczne, deltowe,

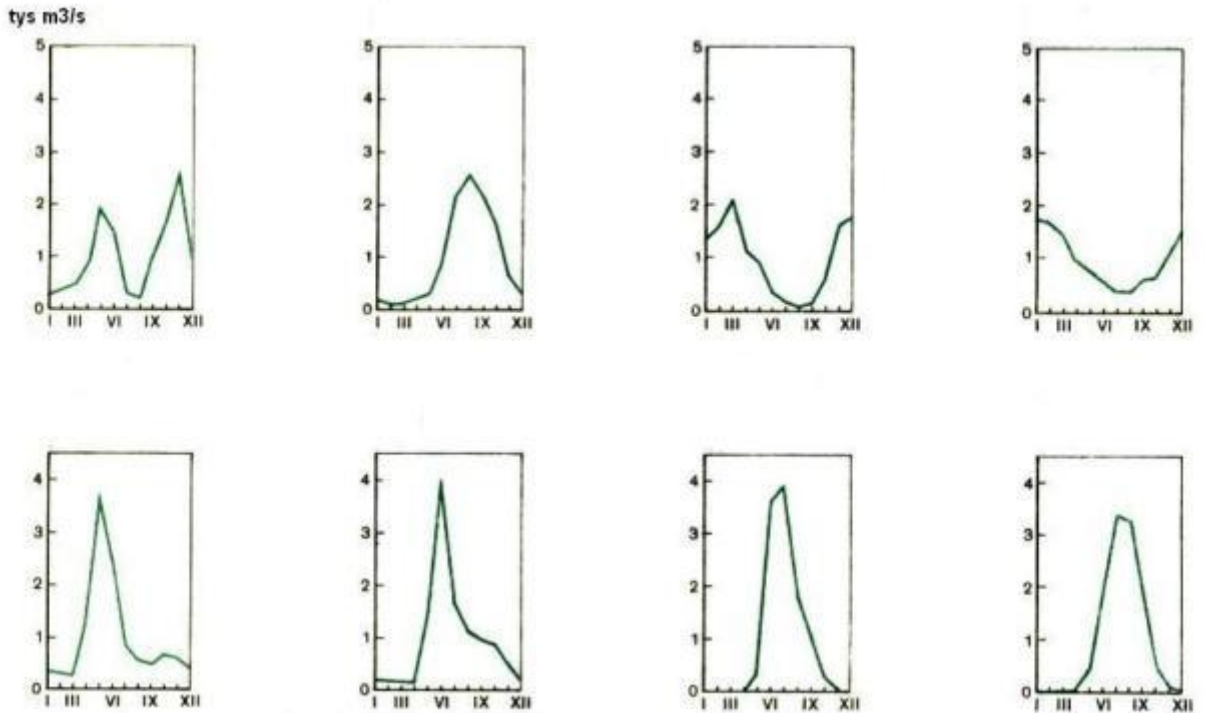
krasowe, powstające na skutek ruchów masowych, polodowcowe cyrkowe, polodowcowe morenowe, polodowcowe rynnowe, polodowcowe wytopiskowe, sztuczne.

Jezioro: Wiktorii, Eyre, Kraterowe, Czarny Staw pod Rysami, Stawki Duszatyńskie, Łebsko, Kociołek, Śniardwy, Wielkie Jezioro Niedźwiedzie, Gopło, Jeziorak, Aralskie, Dąbie, Martwe, Kaspjskie, Czad, Wolta, Nasera, Górne, Erie, Ontario, Ładoga, Onega, Titicaca, Włocławskie, Gardno, Mamry, Krasne, Uściewierz, Niasa, Bajkał, Zbiornik Bracki, Drużno, Kocioł Samotni, Jamno

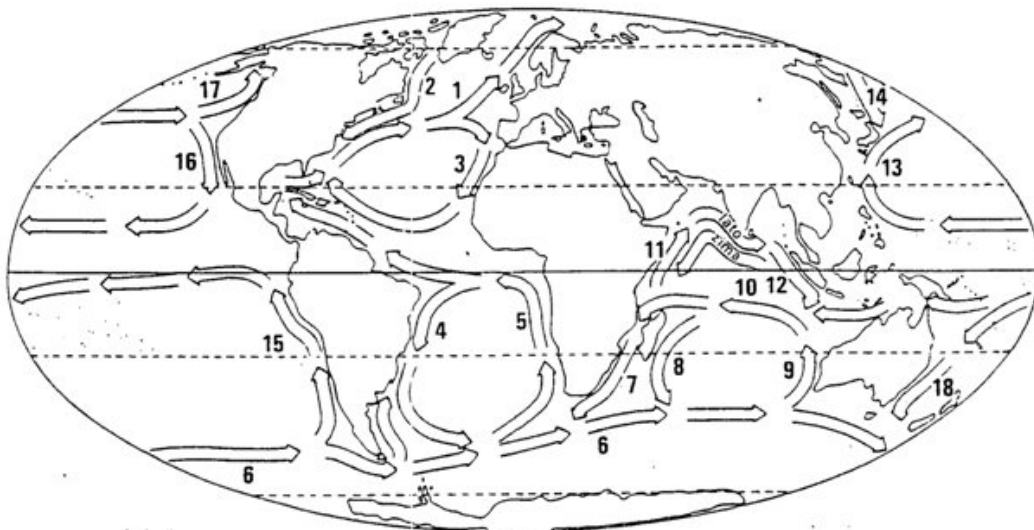
11. Rozpoznaj typ reżimu rzecznoego po opisie przepływów. Nazwy wybierz z poniżej podanych: deszczowy równikowy, deszczowy podrównikowy, deszczowy śródziemnomorski, deszczowy monsunowy, śnieżno-deszczowy, lodowcowy, śnieżny
- a) duże, dość wyrównane przez cały rok przepływy, niewielkie zwiększenie przepływów następuje w porze deszczy zenitalnych
 - b) niewielkie przepływy w ciągu całego roku. Stany wyżowe występują latem w czasie topnienia lodowców w górach. Zima woda retencjonowana w śniegu i lodzie – niskie stany wody.
 - c) Wyrównany przepływ w ciągu roku, niewielkie zmniejszenie w ciągu lata ze względu na duże parowanie, stany wyżowe zima ze względu na porę opadową
 - d) Największe przepływy wiosną w czasie roztopów, najmniejsze zimą gdy woda jest retencjonowana w pokrywie śnieżnej
 - e) Zróżnicowane przepływy w ciągu roku. Największe latem, w czasie obfitych opadów, najmniejsze zima w czasie pory suchej
 - f) Przepływy zróżnicowane w ciągu roku. Największe podczas opadów zenitalnych, najmniejsze w czasie pory suchej
 - g) Przepływy podobne przez cały rok, największe w czasie obfitych opadów latem
 - h) Przepływy zróżnicowane przez cały rok. Można wyróżnić 2 maxima – wiosną w czasie roztopów i latem w czasie nawałnych deszczy latem.
12. Poniżej wymienione rzeki zaznacz na mapie konturowej świata a następnie zrób tabelę, w której dopisz do nazw rzek charakterystyczny dla nich reżim rzeczny.

Rzeki: Huangho, Mekong, Amu-daria, Wołga, Lena, Nil (reżim podaj dla rzeki w części źródłowej), Ren (reżim podaj dla rzeki w górnym odcinku), Wisła, Tamiza, Brahmaputra, Tyber, Rzeka Św. Wawrzyńca, Rodan, Wołga

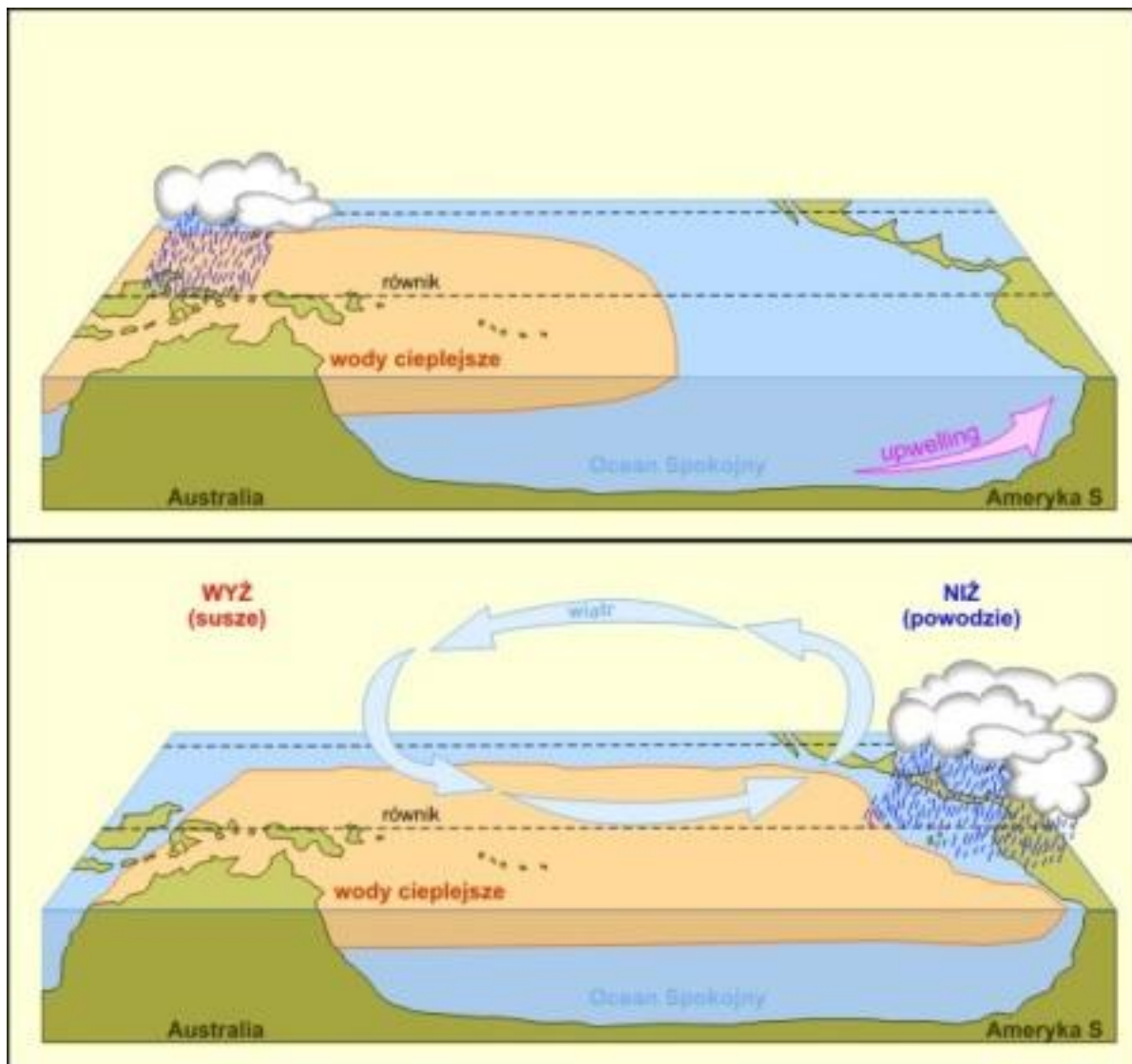
13. Pogrupuj wymienione poniżej prądy morskie na ciepłe i zimne.
- Prąd: Północnorównikowy, Południoworównikowy, Równikowy Prąd Wsteczny, Prąd Zatokowy, Labradorski, Grenlandzki, Północnoatlantycki, Kanaryjski, Norweski, Brazylijski, Benguelski, Dryf Wiatrów Zachodnich, Oja-siwo, Kuro-siwo, Przymorski, Północnopacyficzny, Kalifornijski, Peruwiański, wschodnioaustralijski, zachodnioaustralijski, Monsunowy, Mozambicki, Madagaskarski.
14. Na wykresach przedstawiono wybrane reżimy rzeczne. Pod każdym rysunkiem napisz nazwę przedstawianego na nim reżimu.

15. Zaznacz kolorami (ciepłe czerwonym a zimne niebieskim) wymienione w zadaniu 14 prądy morskie na mapie zamieszczonej poniżej. Pod mapą dopisz do numerów wymienionych na mapie odpowiadające im nazwy prądów.

16. Podaj 4 konsekwencje gospodarcze i 4 konsekwencje naturalne prądów morskich.
 17. Porównaj oba rysunki i na ich podstawie wyjaśnij na czym polega zjawisko El Ninio. W odpowiedzi uwzględnij rozkład ośrodków barycznych, wiatry, upwelling, temperaturę wody.

18. Mapa przedstawia obszary deficytów wody w Polsce. Wymień pokazane obszary i wyjaśnij przyczyny występowania deficytów wody na wskazanych obszarach.

